

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Logika: systémový rámec rozvoje oborů v ČR a koncepce logických propedeutik pro mezioborová studia (reg. č. CZ.1.07/2.2.00/28.0216, OPVK)

JUDr. Tomáš Sobek, Ph.D.

Katedra právní teorie, Právnická fakulta MU v Brně

Seminář č. I – Právní argumentace (6. 3. 2014)

Zadání příkladů:

- 1) **Porovnejte znění čl. 78 a čl. 79 odst. 3 Ústavy. Posuďte, zda vláda podle čl. 78 může vydat nařízení i bez výslovného zákonného zmocnění, které se vyžaduje u právních předpisů vydaných ministerstvy a jinými správními úřady. Pokud dospějete k více možným variantám výkladu, odůvodněte je a pojmenujte argumenty, které jste použili.**
- 2) **Vyhodnoťte následující ustanovení právního řádu z hlediska použitelné právní argumentace. Znamená adjektivum „přiměřený“ v právních textech vždy totéž?**
  - a) § 497 nového občanského zákoníku
Na ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje, se použijí přiměřeně ustanovení o věcech hmotných.
  - b) čl. 17 odst. 5 Listiny:
Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytnout informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.
  - c) čl. 30 odst. 1 Listiny:
Občané mají právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele.
- 3) **Které právní argumenty užitete v následujících případech? Pokuste se**

formulovat i opačné argumentační pozice než ty, které považujete za správné řešení problému.

a) Je-li dle dopravního značení dán zákaz zastavení, je dán současně i zákaz stání?

b) Nepožívá-li zjevné zneužití práva podle § 8 NOZ právní ochrany, platí totéž pro pouhé skryté zneužití práva?

4) **Pokuste se promyslet následující argumentační problém:**

P1: Ústavní soud je oprávněn přezkoumat ústavnost zákona.

P2: Ústavní zákon je zákon.

Z: Ústavní soud je oprávněn přezkoumat ústavnost ústavního zákona.

Otázky:

- a) Jedná se v tomto případě o sylogismus? Najděte právní zdroje platnosti jeho premis.
- b) O jaký právní argument se opírá premisa P2?
- c) Vyplývá závěr logicky z premis P1, P2?
- d) Je závěr podle Vašeho názoru právně správný? Odpověď podložte relevantními argumenty.
- e) Jak byste uvedenou argumentaci obohatili/ změnili tak, aby byla právnícky přesvědčivější?
- f) Pokuste se odůvodnit opačný právní názor.

Použitá literatura a judikatura:

- Gerloch A. a kol.: Seminární praktikum z Teorie práva. Eurolex Bohemia, Praha 2004.
- Večeřa, M. a kol. Sbíрка příkladů z teorie práva. Praha: Aspi, 2005.
- Nález Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09

Teorie argumentace 1:

Logika se tradičně chápe jako obecná teorie vyplývání, studuje totiž argumenty bez ohledu na to, o čem se argumentuje. U vědních oborů se běžně ptáme, co je předmětem jejich studia, čím se zabývají, o čem jsou. Tak třeba právní věda studuje právní předpisy, smlouvy, soudní rozhodnutí atd. Biologie zkoumá živočichy, rostliny, bakterie, viry atd. Logika je ale zvláštní v tom, že je předmětově neutrální.

Nezkoumá určitý výsek světa, není o něčem konkrétním. Logika si předmět nevybírání, je v principu aplikovatelná na cokoli. Logika je formální, protože studuje pouze formu (abstraktní strukturu) argumentů a nikoli jejich věcný obsah. Forma argumentu je to, co z něho zbude, když ho „vykostíme“ až na úroveň logických pojmů, tzv. logických konstant. Přitom logické konstanty se tradičně chápou jako (zhruba řečeno) univerzální argumentační prostředky, tedy takové jazykové prostředky, o které se opírají argumentační kroky v principu každého racionálního diskurzu. Paradigmatickými případy logických konstant jsou kvantifikátory a logické spojky. Výroky „Každý advokát zná nějakého soudce.“ a „Nějaký advokát zná každého soudce.“ mají odlišnou logickou strukturu, protože ve své sémantické struktuře mají jinak rozmístěné pojmy *každý* a *nějaký*. Vedle toho ale výroky „Každý advokát zná nějakého soudce.“ a „Každý soudce zná nějakého advokáta.“ mají stejnou logickou strukturu, protože se jejich sémantická struktura liší pouze rozmístěním pojmů *soudce* a *advokát*, které nepovažujeme za logické konstanty.